

Ekonom Alexandr Ležava: Denominace ekonomiky USA koncem srpna - Restart globální ekonomiky aneb jak Američané přehodí svoje problémy na všechny ostatní...

- CZ24 News | 25. srpna 2020

Ekonom Alexandr Ležava analyzuje perspektivy restartu globální ekonomiky: „*Já doufám, že se ty prognózy nesplní, ale s takovými riziky je třeba počítat...*“

(Dovedu si představit, že u některých čtenářů tento rozhovor vyvolá výkřiky nevole i vole!, nicméně doporučuji si ho přečíst a zamyslet se... – pozn. překl.)

Jestliže představitelé naší moci tvrdí, že k něčemu nedojde, pak se připravte na to, že se to určitě stane... (následuje záznam z nedávné tiskovky předsedkyně Centrální banky Ruska E. Nabiuliny, v němž tvrdí, že o nějakých denominacích, peněžních reformách nikdy neuvažovali, a že je vše v pořádku – pozn. překl.) **Jak řekl klasik - někdejší premiér Černomyrdin: „Nikdy nic takového nebylo, a už je to tu zas!“. Takže - hrozí nám denominace rublu - tedy odstrizení nul?**

Obávat se denominace by měli všichni, kteří mají úspory. Dotkne se to ale každého člověka, který nestojí u kohoutku plynovodu nebo ropovodu, protože se zvednou ceny. Pokud jde o úspory, tak je má velmi malá část obyvatelstva Ruska. Podle aktuálních informací žije řádově 40 % obyvatel od výplaty k výplatě, dalším 35 % chybí do výplaty pravidelně, a jen nevelkou vrstvu, cca 20 %, toto téma nezajímá. Ti ztratí nepochybně, protože úroky z vkladů se snižují a v souvislosti s nižší sumou depozit budou dostávat méně. Přitom, jestliže se tak dnes děje kvůli snížení sazeb, proces se v důsledku denominace zrychlí. Budou lidé, kteří vydělají – obchodníci, a teoreticky, v nominálu pak dlužníci, kterým se sníží nominální suma úvěru... ovšem jejich koupěschopnost se sníží, a bude se jim hůře vydělávat na splátky v nových rublech. Takže nominálně vydělají, ale reálně prodělají..

Jaká je pravděpodobnost, že ruská vláda přistoupí (poprvé od Jelcina) k tak drastickému kroku?

Jak říkal jistý moudrý a vážený člověk, tak pokud chcete dostat potvrzení svých obav, vyčkejte jejich oficiálního popření, a to už zaznělo. Dojde-li k tomu nebo ne, je otevřená otázka, protože z čistě ekonomického hlediska by to nebylo zcela efektivní, protože inflace sice roste (z 9,66% loni, tak od 1. 6. 2019 ke stejnému datu letos, se zvýšila na 13,55 %). To ale není nijak divoký růst, jako počátkem let devadesátých, takže čistě ekonomický důvod není. Nicméně, podíváme-li se na denominaci širě, tak může mít zcela konkrétní smysl.

Jde o to, že pokud se denominace provádí v rámci koordinované operace centrálních bank, nebo v rámci plánované denominace, kterou provede Fed USA, tak denominace do této koncepce zapadá. S ohledem na blížící se listopadové volby je taková operace ve Státech více než možná. Naše denominace může být důsledkem, nebo se provede v rámci koordinované akce.

K čemu je denominace Američanům, kteří mají inflaci ještě nižší než my, nebo mnohé jiné měny?

To máte pravdu, nicméně: Státní dluh USA je 26,6 bil. dolarů a půjčuje se tam stále obtížněji. Z dolaru roku 1913 zbyl k dnešku 1 cent. Podstatné množství amerických dolarů se nachází v zahraničí (1 bilion z 1,7 bilionu). Podle zákonů proti praní špinavých peněz USA se provádí povinná kontrola všech transakcí převyšujících 10 tisíc dolarů. V souladu se strategickými plány posledních let se snaží všechny zahnat do bezhotovostních plateb, třebaže to úplně udělat nelze, ale podstatně snížit ano.

S hlediska geopolitického mají Spojené státy mnoho problémů s Čínou a dalšími zeměmi, aby bylo by velmi dobré je všechny „umravnit“, a pokud to lze udělat jednou ranou, tak je to skvělé. Představte si, že Američané od svého dolaru odříznou dvě nuly: Ze stodolarového papírku je dolar jeden – kovový. To znamená šálek kávy za 5 centů, nádrž benzínu za 20 centů, unci zlata 20 dolarů, auto 200 dolarů, dům 3.000 dolarů... Takže ceny se vrací na úroveň roku 1913, státní dluh se sníží z 26,6 bilionů na 266 miliard dolarů, což je úroveň roku 1946. Dluh vůči Číně 1.1 bilionu se sníží na 11 miliard – Amerika se stane opět velkou...Kdo může něco namítat?

Nojo, nuly se odstříhnou, ale dolar „ztěžkne“...

Ne tak úplně. Je tu další důležitý moment – limit kontroly operací se z 10 tisíc sníží na sto dolarů! Protože probíhá stálý dotisk peněz, a za 2-3 roky všechny transakce nad 100 dolarů spadnou do kontrolovaného limitu státních daňových orgánů – takže ... jistě, mince zdraží – ale kdo na tom prodělá? – cizinci.

Může k tomu dojít před, anebo po volbách? A je to pro Trumpa výhodné?

Pro něj je to 100% výhodné, protože slíbil, že udělá Ameriku znovu velkou – a tím by tento svůj slib v praxi realizoval. Kdo z Američanů se bude bránit šálku kafe za 5 centů? Navíc by se dluhy z úvěrů snížily o dva řády. Takže jako jediný prezident mezi současníky by snížil státní dluh USA – a to stokrát! Ani Obama ani Clinton, ani nikdo další z demokratických prezidentů to nikdy neudělal.

Takže po volbách.

Ne, před volbami! To je pro něj podstatně výhodnější, s hlediska bodů u voličů. To, že kvůli tomu demokraté spustí pokřik, že vlastně reálně nic neudělal, ale jen nominálně. Jistě křičet mohou. Oni to možná plánovali, ale on to prakticky provedl. Ovšem pro normálního člověka je to velká změna. Sníží se zadlužení, včetně zadlužení vůči cizincům. Dnešní situace je pro realizaci tohoto projektu nejvhodnější – z celé řady důvodů:

1. Nelétají letadla do zahraničí, všichni jsou doma.
2. Cizinci nijak nemohou ovlivnit příliv dolarů.

Je velmi důležité, jak bude tento mechanismus realizován, protože na tom závisí mnoho, včetně blahobytu našich občanů. Bude-li mechanismus realizován přes bankovní systém USA, tak to pro obyčejné Američany zvláštní problém nebude – hotovost prakticky nemají, nebo jen velmi málo. Proto může vláda oznámit, aby během 3 dní, 2 týdnů nebo měsíce přinesli svoji hotovost do banky, kde jim budou zapsány na jejich účty.

Pro cizince to ale může být až neřešitelný problém, protože s hlediska korespondenčních vztahů bank, jakmile Američané provedou denominaci, odstříhnou dvě nuly, tak odstříhnou dvě nuly na korespondenčních účtech zahraničních bank a vše zůstane v pořádku. Ale pokud jde o hotovost, je tu otázka velmi zajímavá. Mohou totiž říci, že hotovost od zahraničních bank nepřijímají. Mohou říci, že pokud cizinci mají hotovost v dolarech, mohou přijet do USA, tam si v americké bance otevřít účet a vložit tam peníze. To ovšem lze těžko realizovat. Pokud tam dokážete přijet, zastaví vás na hranicích

otázkou, kde jste tolik hotovosti vzali. Potom jako ruský občan, nebo občan jiné postsovětské země, tak vám ho můžou neotevřít, a pokud vše vyřešíte, a vložíte hotovost, nemáte záruku, že Američané neoznačí přinesené peníze za nějaké super-falešné, které natiskl Kim v Koreji, Íránci, Venezuelci, nebo sám Vladimír Vladimírovič v nějaké samarské tiskárně. Dokázat opak nemůžete a navíc je riziko, že na vás navléknou nějaký nepříjemný paragraf. Podle aktuálních údajů se na území Ruska nachází řádově 40-60 miliard dolarů. Pro srovnání to je kolem 30-50 % veškeré hotovosti emitované Bankou Ruska.

Nejzajímavější bude, pokud Američané provedou denominaci, u nás zatím žádná denominace není, a vy jdete, řekněme, v pátek večer jdete spát s tím, že dolar je za 70 rublů, tak ráno bude za 7.000! Co má ruský občan dělat? Banky budou zavřené, a i pokud bude mít některá otevřeno, stejně hotovost nepřijme, protože včerejší aktiva se změnila ve ztrátu. Protože banka má sice vůči klientovi závazky, formálně pro vkladatele jsou to bezhotovostní peníze, ale reálně ležely v kase a nic s nimi udělat nelze. Začnou konflikty mezi klienty a bankami, hromadné bankovní ztráty a bolení hlavy, jak ze situace ven.

To bude velká rána pro světovou ekonomiku, zastaví to mnohé procesy...

Nebude – protože je to čistě účetní operace. To není krach, nikdo se nezříká závazků, není to devalvace, ale čistě účetnictví. Proto z hlediska legálnosti operace jim není co vytknout. Jeden škrt pera a masu problému má... mnoho jiných. Jak řekl jistý ministr financí v Nixonově vládě: *„Dolar je naše měna a váš problém“*. Proto u Američanů jsou v této souvislosti jen plusy. Pokud v rámci této operace půjde všechna hotovost přes banky USA, tak fakticky odepíší bilion hotovosti, která je v zahraničí. A jaké jsou to bankovky? Převážně stodolarovky. Pak se řeší ještě řada problémů, pro obvyklého vkladatele neviditelné. Nastává paradoxní situace: – jakmile oznámí, že se všechny papírové peníze vylučují z oběhu, a bude obíhat jen mince, tak Američané rozbijí prasátka, vysypou mince a platí. V případě nezbytnosti jim banky poskytnou drobné. Nedávno v Americe razili stříbrné dolarové mince, které dnes stojí cca 18 dolarů. Po denominaci tato mince bude stát 18 centů, ale nominál bude mít 1 dolar. Majitelé takových mincí přímo vydělají, pokud za mince něco koupí, donesou do banky – protože obdrží pětikrát víc. Je to cesta, jak stáhnou toto stříbro z oběhu, stáhnout do státní kasy a pak na burzu, a tak snížit tlak na burzu a kontrahenty kontraktů v drahých kovech.

Ale nějaké následky pro světovou ekonomiku to mít bude...

Fakticky to bude restart světové ekonomiky, jen ne v katastrofickém režimu, kdy se vše hroutí, ale relativně klidně a v relativním pořádku. Budou otřesy a složitosti, ale spíš uvnitř jednotlivých zemí, než na globálním trhu. Takže Američané přehodí svoje problémy na všechny ostatní...

Jsou už nějaké signály potvrzující, že se takový krok chystá?

Nepřímá potvrzení jsou a souvisí s emisí mince z obecného kovu mincovním dvorem USA. V letech 2016-19 ražba trvale klesala (ze 16 mld. na 11,9 mld. kusů). A najednou, letos v červnu se americká vláda začala intenzivně zajímat o ražbu mincí. Formálně pro komplikace s účtováním, vypadávání drobných mincí z oběhu, že jsou mince životně důležité pro fungování amerického hospodářství ... Výsledkem je, že počínaje červencem bude raženo měsíčně 1,358 mld. mincí. To je v tomto roce, pokud se nic nezmění, 14,2 mld. kusů, což je asi na úrovni roku 2017. Je to náznak toho, že se operace denominace chystá, protože mince je třeba vyrazit, rozvést do bank. Takže do října to lze spustit.

Kdy můžeme očekávat denominaci v Rusku?

Možné jsou dvě varianty:

1. Před denominací v USA
2. Po denominaci v USA

Vše závisí na tom, bude-li to akce koordinovaná, nebo to bude reakce na americké kroky

- Pokud bude akce koordinovaná a vedení CBR bude americkým vedením o plánech informováno, tak by mohla proběhnout v srpnu. U nás rádi taková opatření v srpnu, dokud jsou lidé na dovolených, a bude to 1-2 měsíce předtím, než k tomu dojde ve Státech.
- Pokud to zkoordinováno nebude, bude vše záviset na tom, nakolik budou ostatní země připravené k reakci na americký krok. Obvykle je dobré takovou operaci provádět k nějakému zúčtovacímu období (1. leden apod.) . U Američanů je logické provést to k říjnu, protože začíná nový finanční rok, a hodí se to i před volbami. V Rusku by to mohlo být 1. ledna, kdy vlády rády časují taková opatření, protože národ je tou dobou pod vlivem obecně známé narkózy. I když si myslím, že období do 1. listopadu bude pro ruské občany dostatečně nervózním obdobím.

Půjde o čistě politické řešení a řešení jednoduché – to mají Američané rádi – odstřihnou dvě nuly, a hotovo. Třebaže těch několik měsíců do 1. listopadu mohou být politické komplikace, ale pokud to Trump uskuteční, zůstane v historii USA jedním z významných prezidentů – vedle Roosevelta.

Pokud to proběhne, bude muset reagovat i CBR, minimálně proto, že ponechávat dolar na 7.000 rublech nikdo nebude.

Pokud je Vaše prognóza správná - co poradíte nám obyčejným občanům se dvěma sty dolary, nevelkou hotovostí v rublech a nějakými penězi na účtech?

Ti, kteří mají peníze na účtech, by se neměli příliš vzrušovat. Ti, kteří drží hotovost, budou v riziku, o kterém jsme už hovořili. V podstatě byste měli, dle své ekonomické úrovně, držet spíš konkrétní hodnoty. Jak říkají Číňané: Zásobit se obilím a vykopat hluboké okopy na dlouhou a studenou zimu... Ještě doplním, že se bude přežívat snáz, pokud to bude kolektivní přežívání.

Já doufám, že se ty prognózy nesplní, ale s takovými riziky je třeba počítat...

Alexandr Ležava

Překlad: st.hroch